Typografia

Regular, Medium, Bold, Ultra Bold

Typografia 10/2013, č. 1250, ročník 116

125 let od založení

Light,

Editorial

Podzim přinesl opět mnoho nových událostí jak v oboru, tak i ve společnosti: řadu kongresů, veletrhů, výstav a odborných konferencí (WAN-IFRA Expo, Trend, LabelExpo v Bruselu, Knižní veletrh ve Frankfurtu/n.M., Viscom, Druck und Form Sinsheim, Norimberk, Mnichov, Milano a řadu dalších), částečně ovlivněných vrcholící globální debatou o budoucnosti tisku a médií a také obavami z hrozícího růstu nezaměstnanosti v branži. Tiskařská branže zvláště v Evropě se brání, kreativně myslící lidé se znovu odvažují brát na sebe rizika a tvořit nové produkty, spojovat se v účinné koprodukce a brát osudy svých podniků do svých rukou bez spoléhání na stát a jeho instituce. Nové a již zčásti úspěšné iniciativy na obou stranách, tedy podnikatelů i zaměstnanců, jsou nejlepší cestou pro podnikání i pro zachování zaměstnanosti, jsou nejvhodnějšími kroky do blízké i vzdálenější budoucnosti pro ně i pro jejich rodiny. Na situaci se lze dívat i jako na jeden z dopadů překotného vývoje a pokroku technologií, jehož tempu sám člověk již nestačí.
Něco podobného se v tiskařském oboru dělo koncem 19. století, kdy s příchodem sázecích strojů a nových vynálezů nastala po stovkách let technická revoluce v ruční sazbě a knihtisku. V letošním jubilejním 125. roce od založení časopisu Typografia si spolu se čtenáři připomínáme, že náš list, který jako jeden z prvních odborných časopisů si sami založili kolegové v tiskárnách, vznikl vlastně jako prostředník nové orientace a informovanosti. Samozřejmě, že vznikal sice v podobné situaci přelomu techniky, ale na nesrovnatelně nižší dobové úrovni technologie, vědy a vývoje společnosti. Z dnešního pohledu můžeme souhlasit s jejich postupem a přístupem jejich spolků k obávaným, ale nutným novotám, jak je tehdy v roce 1888 vnímali a přijímali. Svůj pozitivní vliv mělo i racionální chování jejich tehdejších odborů. Místo stávek a planého politikaření přišly s účinnou solidaritou s nezaměstnanými rodinami, s novou výukou učňů a vzděláváním kolegů v praxi. Tím vycházely novým trendům vstříc, jen tak mohlo dojít k masivnímu rozvoji tiskařství, jak ho známe z nové historie a dneška, kdy obor opět čelí výzvám novým a hledá nové postoje a má se čemu z této historie přiučit. Při takových přelomových dobách má v tom vlastně vždycky prsty technický rozvoj a automatizace – bere nám tedy práci nebo nám ji naopak v nových formách přináší? Toť otázka...
V desátém čísle je hlavním tématem dokončovací a knihařské zpracování po tisku. Je poměrně málo tištěných produktů, které nevyžadují další zpracování, ať automatické nebo ruční. Nebo vyžadující povrchové, tvarové či účelově upravené úpravy, čím dál častěji zhotovené integrovanými postupy s menším podílem ruční práce. Již v článcích a prvních zprávách o digitálním tisku v Typografii jsme před dvěma desítkami let současně připomínali nutnost zabývat se souběžně otázkami dalšího zpracování tiskovin bez ohledu na to, zda se tiskly na papír, karton, plastové či metalické nebo textilní povrchy. Zapálení konstruktéři a projektanti IT technologií často zapomínali na další konsekvence po prepressu a tisku a vývoj se v řadě případů přibrzdil nebo pozastavil a tiskárny se do nových technik tisku příliš nehrnuli. Nejen tehdy aktuální digitální tisk, ale všechny další nové i revoluční techniky přenosu obrazu na ploché i tvarované podklady vyžadovaly dotažení technologie až do úplné finalizace produktu a zcela nové nejen stroje a materiály, ale i novou orientaci a kvalifikaci. Mnohým pokrokovým tiskárnám způsobila nedostatečná připravenost nemilá překvapení, ekonomické ztráty a nutnost urychleného investování do tradičního vybavení „kniháren“ a do školení lidí. Zvětšovaly se proporce a plošné poměry provozů tisku a provozů dokončování, měnily se požadavky na kvalifikaci vedoucích pracovníků a dělníků v dílnách. Vznikla nová vlna automatizace a robotizace plynulých procesů s menším počtem zaměstnanců. Vznikly i nově koncipované výstavní a veletržní akce, jako Dny knihařské firmy Hunkeler ve Švýcarsku, openhousy Océ v Poingu u Mnichova a mnohé další, které prakticky předváděly nové stroje, celé výrobní procesy a nové linky nebo integrované systémy včetně řídicího softwaru.
Jinými, ale v jádru obdobnou procesní filosofií vedenými cestami se ubírá i vývoj obohaceného rotačního tisku, který už dávno nejen tiskne, ale podobně jako archový tisk dále zhodnocuje ve všech tiskových technikách vytištěné produkty. V dokončovacích procesech a v logistice (dříve knihárnách a expedicích) se uplatňuje nejen integrace procesů, ale stále častěji personalizace a individualizace tiskových produktů. Typickým příkladem je již velmi rozšířená a požadovaná výroba mailingových produktů a služeb, využívající vysoký stupeň automatizace a řízení. Nové projekty a výstavby sahají od gigantických firem až po malé operativní jednotky.
Vladislav Najbrt

Obálku říjnové Typografie vytvořil Richard Rys k 125. výročí založení tohoto časopisu. Hlavním motivem jsou stylizované hodiny. Názvy jednotlivých řezů písma jsou použity pro zvýšení dynamiky a zároveň podporují vyznění typografického řešení obálky.
Richard Rys (*1992) je studentem třetího ročníku Soukromé vyšší odborné školy umění a reklamy – Orange Factory, v Praze. Zakládá si na jednoduchosti a grafické čistotě svého designu. Během svého studia navázal výtvarnou spolupráci s několika firmami, např. s ESV – Výzkumným ústavem strojírenským, s VAV PRO, s městskou knihovnou v Dobříši... Dále zrealizoval celou řadu vizuálů pro současné hudební skupiny. Je možno jej zastihnout na emailu: richard_rys@centrum.cz. Kromě tištěné grafiky ho baví i práce na webovém designu.

= Na ukázku. =

TYPOGRAFIA

ČASOPIS

PRO VEDECKÉ A SPOLEČENSKÉ OTÁZKY KNIHTISKAŘŮ.

TYPOGRAFIA

TYPOGRAFIA
1888–2013

OBSAH
CONTENTS

1 Vladislav Najbrt
Ze suterénu do vyšších pater
From the basement to the upper floors
2 Jitka Böhmová
Anketa Trendy v dokončujícím zpracování
Questionnaire Trends in the postpress
3 Moderní technika a technologie
Modern equipment and technology
4 Milan Lelek
Další vývoj testu pevnosti lepené vazby
Further development of a test of strength adhesive binding
5 PR Z STUDIO slaví 18 let existence
PR Z STUDIO celebrates 18 years of existence
6 Ondřej Sedláček
Nepodceňujte finální podobu aneb Jako housky na krámě...
Do not underestimate the final form or as bread roll at the store...
8 Miloš Lešikar
30 let VOŠ obalové techniky a SŠ ve Štětí
30 years of Higher School of Packaging Technology and High School in Štětí
10 Designblok 2013
Designblok 2013
11 CS Packaging Conference 2013
CS Packaging Conference 2013
12 Jednou větou, třemi větami
One sentence, three sentences
13 Časový Optimista Robert V. Novák
Time Optimist Robert V. Novák
14 Jitka Böhmová
O kontrole kvality a standardizaci tisku
About quality control and standardization of print
16 Milan Lelek
Krátce ze zahraničí
Shortly from abroad
18 Vladislav Najbrt
Stránky Mistrů #28 – Oldřich Hlavsa
Pages of Misters #28 – Oldřich Hlavsa
20 Miloš Lešikar
Sběrový papír a jeho využití
Waste paper and its usage
22 Aktuality z domova a ze zahraničí
Actualities from printing industry
24 Kolegium Typografie představuje své členy
Kolegium Typografie introduces its members

Typografia digitální
Příloha o digitálním tisku tištěná digitálním tiskem vložená uvnitř čísla

TYPOGRAFIA 10/2013/1250/ROČNÍK 116
Odborný časopis českých polygrafů a typografů
Vydavatel Digirama s.r.o., Tuchoměřická 343, 164 00 Praha 6,
Adresa redakce Tuchoměřická 343, 164 00 Praha 6,
www.typografiacz.cz
Fax 220 961 441
Manažerka časopisu Zdeňka Maršová, 776 664 427
marsova.typografia@tercie.cz
Šéfredaktor Vladislav Najbrt
Redakce Jitka Böhmová, 776 613 647
bohmova.typografia@tercie.cz
Předseda redakční rady Milan Maršo
Redakční rada Jaroslav Hruška, Milan Maršo, Zdeňka Maršová, Vladislav Najbrt, Jan Opletal, Jan Sehnal, Jiří Zápotocký
Zahraniční partneři Thomas Helbig, Kurt K. Wolf, Ľubomír Krátky
Obálka: Richard Rys, Soukromá vyšší odborná škola umění a reklamy, Orange Factory
Předtisková příprava Tercie servis s.r.o.
Tisk Tercie Praha spol. s r.o.
Příjem inzerce v redakci Tuchoměřická 343, 164 00 Praha 6,
Cena čísla 60 Kč, Předplatné v redakci, Roční předplatné 700 Kč + 15 % DPH
Název a číslo účtu Digirama s.r.o., č.ú. 51-2279360247/0100 Komerční banka, pob. Praha 6
ISSN 0322-9068, Registrováno pod MK ČR 7504
Podávání zásilek povolila Česká pošta pod č.j. nov. 6084/96
Vydavatel a redakce neodpovídají za obsah autorských článků.

Ze suterénu **do vyšších pater**

Dokončovací a knihařské zpracování prodělaly a podnes prožívají dlouhodobý přelom a to ve všech směrech: v nové technice, v automatizaci pracovních operací s celých technologických souborů, v robotizaci, logistice a manipulaci s materiálem, v nadále se snižujícím podílu manuální práce a ručních operací, zvětšení potřeby technického servisu a inženýrské práce, ve stále větších rozlohách a prostorových potřebách provozů, v radikálních proměnách řídících a kontrolních procesů za pomoci počítačů a moderního programového vybavení, stále dokonalejších materiálů a zcela nových druhů vazeb a produktových souborů a v kvalifikační přípravě řídících i výkonných pracovníků.

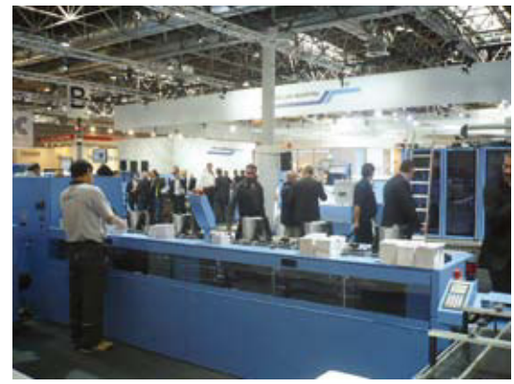

Co v tiskárně minulosti stálo technicky a profesně na okraji zájmu a investiční podpory, kam byli přijímáni nejslabší pracovníci s nejnižším vzděláním, je dnes středem zájmu a modernizace. Z Popelky se stala princezna, ne-li královna. Nejlépe je to vidět v souvislosti se stále extrémnějšími dodacími lhůtami, počítanými v jednotkách hodin.
Vytisknout a potiskovat umíme skoro všechno, méně snadno už zvládáme návazné požadavky, které však mohou být řešením v mediální konkurenci, ne-li záchranou mnohých podniků.

Pro úsek výrobního finiše jsou dnes typické a pro budoucnost zavazující zásady a centrální aspekty celého média, jimiž je nesen celý letošní rok, jak ho formulují hlavní osobnosti a významní odborníci:

- vysoký stupeň automatizace
- „štíhlé“ workflow procesy
- zvýšená kompetence v otázkách kvality
- schopnost kreativity a stanovení cílů
- zlepšený dialog se zadavateli
- těsnější zapojení zaměstnanců
- rostoucí význam sociálních otázek
- intenzivní příprava pracovníků.

Výčet by byl delší s ohledem na specifika jednotlivých výrobkových skupin a specializací podniků. Nesporné je očekávání dalšího zvýšení nároků zákaznické strany a potřeb společnosti, její politiky a kultury. Zaměření na výkonné dokončovací procesy a služby má v tomto století nesporně budoucnost. ×

Vladislav Najbrt

Obrázky jsou z redakčního archivu z veletrhu drupa 2012

ANKETA

Trendy v dokončujícím zpracování

1 Jaké trendy jsou v současnosti v dokončujícím zpracování tiskovin? (stroje, lepidla, materiály...)
2 Které zařízení z vašeho portfolia byste zmínil jako nejzajímavější?
3 Jaký je vývoj v dokončování/následném zpracování digitálního tisku? Nabízíte pro tuto oblast speciální zařízení?
4 V poslední době se objevuje hodně nabídek použitých knihařských strojů, obchodujete s nimi také? Za jakých podmínek je pro tiskárnu výhodné upřednostnit nákup použitého stroje před nákupem nového?

Dipl.-Ing. Vítězslav Bytomski, G+P Technik

1 Falcovací automat Lovaghy, šití novin.

2 Lovaghy HQF21 Falcovací automat (více na www.lovaghy.com), Gämmerler křížový vykladač s technologií „lift pack“ více na (www.gammerler.de).

3 Nevím. Ne.

4 Ano obchodujeme, cena je prioritním kritériem, kvalita je až na 2. místě.

Robert Štěpánek, obchodní ředitel Formica CZ

1 Trendy v oblasti dokončování tiskovin bych rozdělil na dvě oblasti. Jednak pro segment ofsetového tisku a digitálního. Vzhledem k tomu, že zakázky jsou v menších nákladech ale více rozmanité, hledají naši zákazníci co nejvíce automatizované stroje, bez velkých nároků na znalosti obsluhy a zároveň co nejvíce variabilní. U ofsetových provozů je pro naše zákazníky také důležitá rychlost a z toho vycházející celková efektivita zpracování.

Variabilní skládací stroj MBO M80, dodává Formica CZ

Většina renomovaných výrobců se tomuto trendu přizpůsobila a na trhu se objevuje spousta zajímavých strojů, které právě tyto požadavky splňuje. U ofsetových provozů bych zmínil velmi zajímavé skládací stroje od německého výrobce MBO, které rostou a mění se z požadavků zákazníka, dále od japonského Dupla se stávají žádaným artiklem lakovací stroje a také švýcarský výrobce Multigraf rozšířil nabídku o velmi zajímavé stroje, které kombinují bigování, perforaci podélnou a příčnou a skládání v jednou kroku zpracování. To znamená, že nahrazují minimálně tři operace. Všechny tyto stroje nachází uplatnění i v oblasti digitálního zpracování. Zde bych ještě zmínil, že velmi populární je PUR lepení pro vazby V2 pro malonákladový tisk. V letošním roce jsme představili novinku od japonského Dupla, která za velmi příznivou cenu dokáže plnit špičkovou kvalitu na kusové produkty za minimálních režijních nákladů. V neposlední řadě také od tohoto výrobce nabízíme multifunkční stroje, které dokáží velmi efektivně plnit nároky na zpracování různých typů tisku z digitálů, ať už se jedná o řezání, perforaci, skládání, průtlak apod. a navíc jsou vybaveny čtečkami čárových kódů. Ty zaručují přesnosti zpracování jednotlivých zakázek a také jednoduchou plně automatickou přestavbu stroje.
Ve spotřebních materiálech, které dodáváme na český trh jsme v letošním roce přišli s novými materiály pro laminaci. Jedná se o speciální fólie, které dodávají tiskovinám nové možnosti. Velmi populární mezi našimi zákazníky jsou softtouch fólie, což je imitace sametového povrchu, nebo různé metalické fólie anebo také nepoškrábatelné fólie. Všechny tyto materiály se mohou využít jak pro ofsetový, tak digitální tisk.

2 Zajímavých řešení z našeho portfolia máme poměrně hodně. Z těch nejvíce žádaných bych asi vyzdvihl variabilní stroj MBO M80. Díky novému systému pohonu, se ze stroje M80 stává nejvariabilnější stroj na současném trhu s nejširší nabídkou možného rozšíření konfigurace stroje přímo u zákazníka, dle postupně vznikajících potřeb. Základ stroje vychází z osvědčeného top modelu MBO K8, a při vývoji byl kladen maximální důraz na variabilitu zařízení při zachování vysoké provozní rychlosti a cenové dostupnosti i pro menší provozy.

3 Dlouhodobě spolupracujeme s různými výrobci digitálních strojů, kde jsme se snažili nabídnout profesionální knihařské zpracování malých nákladů. V současnosti je tato oblast asi nejdynamičtější a jak už jsem zmínil výše, je i tato oblast výrobci hodně podporovaná, protože zde vidí většina své nové příležitosti. Proto i my jsme v této oblasti velmi aktivní a snažíme se našim zákazníkům nabídnout komplexní řešení. V našem portfoliu máme stroje pro veškeré zpracování ať už od jednoduchých vazeb V1 vybavené přímo digitálními nakladači, stroje na vazby V2, V4, V8, popř. pro výrobu fotoknih nebo pro kompletní on-line systémy s velkými nároky a také výkony. Tuto oblast podporují i výrobci, kteří se ještě donedávna zaměřovali většinou jen na ofset. Vzpomeňme například německé MBO, které vytvořilo pro tuto oblast zcela novou divizi MBO Digital a už dnes nabízí také velmi zajímavé technologie pro skládání a následné řezání archů z rolí, které jsou tištěny na digitálních strojích. V tomto směru máme opravdu našim zákazníkům co nabídnout, ať už se jedná o jednoduchá zařízení nebo plně automatizované linky s těmi největšími nároky.

4 Díky velmi nestabilní situaci v polygrafii jsme už před několika lety sledovali nárůst nabídek použitých strojů nejen u nás ale také v Evropě a logické bylo, že jsme proto vytvořili přímo divizi použitých strojů. Orientujeme se pouze na stroje, u kterých jsme zákazníkovi schopni doložit veškeré náležitosti spojené s koupí takového stroje. Což v praxi znamená zdokladování jeho kompletní historie a stavu. Vzhledem k tomu, že už se v oblasti prodeje použitých strojů pohybujeme mnoho let a zrealizovali jsme mnoho obchodů, mají zákazníci u nás garanci, že to co nabízíme, má parametry, které od takového zařízení očekávají. Stroje, které nabízíme, jsou ve většině přímo z tiskáren, od prvních majitelů a také spolupracujeme s našimi zahraničními partnery po celém světě, prostřednictvím kterých zase nabízíme použité stroje z českých a slovenských tiskáren. Díky této distribuční síti jsme schopni zákazníkům nejenom rychle prodat jejich vybavení, ale také zajistit nejlepší možnou cenu při pořízení použitého stroje.

Jiří Blahůt, Sentis s.r.o.

Jaké trendy jsou v současnosti v dokončujícím zpracování tiskovin z hlediska materiálů používaných pro knihařskou výrobu?

Odklon od dražších materiálů (plátna, bukramy) ve prospěch levnějších – papíry probarvené ve hmotě, papíry s nánosem PVC.

Který materiál z vašeho portfolia byste zmínil jako nejzajímavější?

Potahové papíry Miradur (7 různých kvalit) s nánosem PVC, Mirage (PU termický zátěr), a Duha 2 a Duha 3.

Jaký je vývoj v dokončování/následném zpracování digitálního tisku? Nabízíte pro tuto oblast speciální materiály?

Ve spolupráci s Platexem Česká Skalice nabízíme knihařská plátna Savanna offset a Alaska Offset, dále pak PU materiály Scala Turandot vhodné pro inkjet print.

Roste poptávka po neobvyklých např. potahových papírech a dalších materiálech pro knihařskou výrobu nebo naopak vzhledem k nepříznivé ekonomické situaci klesá?

Navzdory všem avizovaným krizím a poklesům výroby jsme zaznamenali malý růst poptávky po většině druhů potahových materiálů, které nabízíme. ×

Připravila Jitka Böhmová.